

FORSVARSMINISTERIET

Den 14. marts 1989

Hermed 5 bilag

AFTALE OM FORSVARETS ORDNING 1989-91

Mellem Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti er indgået følgende aftale om forsvarets ordning 1989-91.

1. Aftaleparterne er enige om, at hovedsigtet med denne aftale er at styrke forsvarets, herunder hjemmeværnets, muligheder for at løse dets opgaver inden for en uændret økonomisk ramme.

Parterne har således aftalt en række omlægninger af forsvarets struktur, som tillige med en reform af aflønningen af værnepligtige indebærer betydelige besparelser, der ubeskåret anvendes til en forøgelse af forsvarets effektivitet. Dette skal bl.a. ske ved en forøgelse af antallet af værnepligtige, en omlægning af hærens struktur og anskaffelse af en række våbensystemer.

Parterne er enige om, at der bør gennemføres flere omstruktureringer med samme sigte og henviser i den forbindelse til arbejdet i forsvarskommissionen, der er anmodet om at fremlægge yderligere forslag til strukturelle tilpasninger og moderniseringer inden udgangen af 1989.

2. Aftaleparterne forudsætter, at Danmarks nuværende alliance- og forsvarspolitik og dermed forsvarets formål og opgaver fastholdes uændrede indtil videre.

Dansk forsvar indgår som en del af NATOs integrerede forsvar, og samarbejdet i Enhedskommandoen og med de medlemslande, der stiller forstærkninger til rådighed for forsvaret af

Danmark, tillægges særlig vægt. Herunder bør de praktiske foranstaltninger til modtagelse af forstærkninger, aftaler om støtte mv. i videst muligt omfang forberedes i fredstid.

FORSVARSBUDGETTET

3. Udgifterne til forsvarets ordning 1989-91 baseres på det nuværende forsvarsbudget, som det fremgår af finanslov for 1989 med budgetoverslagstal for årene 1990-91. Forsvarsbudgettet har her samme niveau som i finansloven for 1988, men som forudsat med tillæg af udgifterne til bygning af 4 nye fiskeriinspektions-skibe.

Forsvarsbudgettet reguleres som hidtil for aftalte stigninger i personeludgifterne samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere. Forsvarsbudgettet reguleres i øvrigt efter samme regler som for det øvrige statsområde.

Der ydes som hidtil compensation for forsvarets deltagelse i forureningsbekæmpelse og lignende ikke-militære opgaver samt alle udgifter ved operationer under FN.

I forbindelse med fremtidige FN-operationer afholdes endvidere uden for forsvarsbudgettet en hertil svarende forholdsmæssig udgift ved Danmarks permanente FN-beredskabsstyrke og FN-afdeling i Jægerspris.

Bevillingerne til det danske bidrag til NATOs fællesfinansierede infrastrukturprogram reguleres med 3 % årligt i 1989-1991 i overensstemmelse med den af NATO forudsatte pris- og lønudvikling.

Indtægter, der opnås ved afhændelse af forsvarets arealer og ejendomme som led i de fortsatte bestræbelser på rationalisering og tilpasninger, anvendes til nødvendige investeringer i forbindelse hermed.

Der kan foretages overførsel af mer-/mindreforbrug af bevillinger til det efterfølgende finansår. Overførsel af bevillinger ud over en størrelse på 2% af bevillingsrammen kan kun foretages efter særskilt bemyndigelse. Udgifterne til mønstringer

kan dog af planlægningsmæssige grunde overføres frit fra år til år inden for 3-års perioden.

STØRRE MATERIELANSKAFFELSER

4. I perioden 1989-91 iværksættes større materielanskaffelser og modifikationsprogrammer, hvoraf hovedparten først tilgår eller afsluttes helt eller delvis efter perioden.

I hæren gennemføres en modernisering af kampvognsparken. Der anskaffes endvidere moderne automatiseret skydeledelse til feltartilleriet og natobservationsudstyr til forbedring af evnen til kamp i mørke og nedsat sigtbarhed. Endelig påbegyndes et projekt til fornyelse og forbedring af enkeltmandsudrustning.

I søværnet iværksættes anskaffelsen af 2. serie af STANDARD-FLEX 300, i alt 4 skibe udrustede som kampenheder med sø- og luftmålssystemer. Hertil kommer sonarsystemer og minerydningsprojekt.

De to ubåde af NARHVALEN-klassen levetidsforlænges.

Der anskaffes et let missilsystem til nærluftforsvar for enhederne af WILLEMOES- og FALSTER-klassen. Endvidere anskaffes bundminer samt diverse signal- og telemateriel.

Der opstilles to landbaserede sømålsmissilbatterier med en dertil hørende organisatorisk struktur.

Fregatterne udfases senest ved udgangen af forligsperioden i takt med indfasning af STANDARD-FLEX 300 og opstilling af 2 sømålsmissilbatterier.

I flyvevåbnet anskaffes elektronisk identifikationsudstyr til F-16-flyene. Endvidere anskaffes ammunition til fly.

I hjemmeværnet anskaffes enkeltmands ABC-beskyttelsesudstyr. Panserværn modificeres, og der anskaffes nye kuttere.

Planlægningsgrundlaget for disse større anskaffelser og modifikationsprogrammer fremgår af bilag 1 med underbilag.

Det samlede disponeringsbeløb for anskaffelserne i perioden svarer i det væsentlige til det samlede beløb på Finansloven til materielinvesteringer over de 3 år.

I 1988 er der over drifts- og anlægsbudgetterne anvendt ca. 620 mio. kr. til ammunition. Udover ovennævnte anskaffelser

påregnes der i perioden over driftsbudgettet disponeret yderligere ca. 540 mio. kr. til ammunition til beholdningsopbygning samt til uddannelses- og øvelsesforbrug.

PERSONEL OG STRUKTUR

5. Hærens militære krigsstyrke på ca. 72.000 mand opretholdes.

Der overføres en kampgruppe fra Sjælland til det jyske område.

Hærens fredsstyrke på ca. 20.700 mand forøges i løbet af perioden med ca. 1.150 årsværk, jf. nedenfor pkt. 8. Hertil kommer personel til FN-operationer, bl.a. på Cypern.

Personelforøgelsen anvendes fortrinsvis til opstilling af yderligere enheder i fredsstyrken i kamptropperne og artilleriet med det formål at forbedre friskningen af hærens mobileringsstyrke.

Der henvises i øvrigt til bilag 2.

6. Søværnets krigsstruktur ændres som angivet i bilag 1 og bilag 3.

Søværnets fredsstyrke reduceres med ca. 550 mand til ca. 7.350 mand bl.a. som følge af strukturtilpasninger, jf. pkt. 16.

7. Flyvevåbnets krigsstruktur fastholdes uændret.

Flyvevåbnets fredsstyrke på ca. 9.400 mand opretholdes.

Der henvises i øvrigt til bilag 4.

8. Antallet af værnepligtige årsværk forøges med ca. 1.750 i perioden. Antallet af stampersonel reduceres samtidig med i alt ca. 600.

Stigningen i antallet af værnepligtige tilvejebringes uden stigning i den samlede lønsum ved en reduktion af værnepligtslønnen samt ved en reduktion af antallet af stampersonel.

I de første 4 måneder af værnepligtstiden/konstabelelevtiden fastsættes lønnen således til 5.250 kr. pr. måned, heraf 2.250 kr. i form af skattefri kostpenge, hvortil kommer fri logi, uniform, rejsegodtgørelse, lægehjælp mv. Værnepligtslønnen for

de første 4 måneder reguleres i takt med regulering af værnepligtslønnen i øvrigt, dog således at kostpengene reguleres i takt med prisen for fuldkostforplejning i forsvarrets cafeterier.

Efter de 4 måneder udgør lønnen den nuværende værnepligtsløn, dvs. 10.168 kr. om måneden.

Der indføres en ny bonusordning, således at der ydes henholdsvis 4/12, 5/12, 6/12, 7/12 og 8/12 månedsløn som bonus til værnepligtige, der hjemsendes efter henholdsvis 8 måneders, 9 måneders, 10 måneders, 11 måneders og 12 måneders tjeneste. For værnepligtige, der hjemsendes efter mere end 12 måneders tjeneste, udgør bonusen 12/12 af slutlønnen for værnepligtige menige.

Den tidligere, særlige værnepligtsbonus i 10. - 12. måned og 22. - 24. måned afskaffes.

Herudover forhøjes maksimumsatsen for tabt arbejdsfortjeneste for militære værnepligtige under mønstringer fra 389 kr. til 500 kr. pr. dag.

Værnepligtslønreformen iværksættes med virkning fra 1. januar 1990.

9. Uddannelsen af værnepligtige styrkes i alle værn. I princippet indkaldes, uddannes og hjemsendes værnepligtsenheder i hæren samlet. Enheder under uddannelse forsynes med en uddannelsesstøttestruktur, hvorved antallet af faglærere og faghjælpere forøges, samtidig med at uddannelsen effektiviseres. Nødvendige omprioriteringer i tilslutning hertil gennemføres.

Længden af den første samlede tjeneste for værnepligtige differentieres for menige mellem normalt 4 og 12 måneder. Dette indebærer bl.a., at tjenestetiden for hærens kamptropper som hovedregel nedsættes fra 12 til 11 måneder. For befalingsmænd fastsættes den første samlede tjeneste til normalt mellem 18 og 24 måneder.

De differentierede tjenestetider fremgår af bilag 5.

Målsætningen for antallet af mønstringsdage er for 3-års perioden 225.000 i hæren, 12.000 i søværnet og 21.000 i flyvevåbnet.

10. Den hidtil praktiserede ordning med stampersonelunderafdelinger ved kamptropperne og artilleriet på 2-3-års kontrakter ophæves.

11. Personelsammensætningen tilpasses løbende under hensyntagen til løsningen af forsvarets opgaver, de fastsatte rammer, den personelmæssige fleksibilitet, rekrutteringsmulighederne m.m. Gennemførelsen af personel- og uddannelsesstrukturen er fortsat det centrale mål for den kvalitative udvikling på personelområdet.

12. Værnepligtiges, herunder talsmændenes, sikkerhedsuddannelse forbedres efter drøftelser herom mellem Forsvarskommandoen og de værnepligtiges forretningsudvalg. Resultatet af drøftelserne forelægges aftaleparterne.

De principper for beskyttelse af personellet, der er fastsat i Arbejdsmiljøloven, gælder principielt også for forsvaret, med mindre særlige forhold for så vidt angår forsvarets operative virksomhed - herunder uddannelses- og øvelsesvirksomhed - gør sig gældende.

13. Den hidtidige fri sygepleje for forsvarets værnepligtige ændres og udbygges efter drøftelser mellem Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen og de værnepligtiges forretningsudvalg. Ordningen indebærer, at værnepligtigt menigt personel i et vist omfang kan anvende civil læge.

Samtidig iværksættes en gennemgang af læge- og tandlægetjenesten med henblik på tilpasning af kapaciteten. Forslag herom fremsættes inden udgangen af 1989.

14. Hjemmeværnets karakter og virke fastholdes uændret.

Hjemmeværnet skal således fortsat kunne modtage, udruste og uddanne alle egnede, som søger medlemskab.

Hjemmeværnets organisation ændres med udgangspunkt i Hjemmeværnskommandoens 6-års plan. Der oprettes samtidig et tjenestestedskorps med fuld ligestilling mellem kvindeligt og mand-

ligt personel, dog således at tjenesten forbeholdes kvinder indtil udgangen af 1990, hvor den nugældende dispensation fra ligebehandlingsloven udløber.

Bl. a. med henblik på en styrkelse af rekrutteringen af frivilligt personel til hjemmeværnet anmodes forsvarskommissionen om at iværksætte en undersøgelse af ressourceforbruget i hjemmeværnet, idet rationaliseringsgevinster forudsættes anvendt inden for hjemmeværnet.

For hjemmeværnets faste, militære lederpersonel opbygges en uddannelsesordning, der i hensigtsmæssigt omfang kan være sammenfaldende med værnenes uddannelsesstruktur, samtidig med at der tages hensyn til hjemmeværnets særlige forhold som en frivillig, militær organisation af civile borgere. Ordningen tilrettelægges, så rekruttering af hjemmeværnets faste, militære lederpersonel i videst muligt omfang sker fra det frivillige hjemmeværnspersonel.

15. For at opnå en mere rationel anvendelse af hærens etableringer er aftaleparterne enige om følgende forslag til ændring af hærens garnisonering:

- Slesvigske Fodregiment, Kongens Jyske Fodregiment og Fynske Livregiment sammenlægges i Haderslev under navnet Slesvigske Fodregiment.
- Jyske Telegrafregiment og 6. Telegrafbataljon flyttes fra henholdsvis Århus og Randers til Fredericia.
- Jyske Telegrafregiment og Sjællandske Telegrafregiment sammenlægges i Fredericia.
- 1. Telegrafbataljon flyttes fra Høvelte til Antvorskov.
- Sergentskolen flyttes fra Sønderborg til Odense.
- Forsvarets Forvaltningsskole flyttes fra Kastellet til Høvelte.

Der tages stilling til flytning af Vestre Landsdelskommandos stab, når forsvarskommissionens indstilling vedrørende den fremtidige struktur for hærens øverste ledelse foreligger.

Ændringerne gennemføres i 1989-94 og forudsættes at medføre

en årlig driftsbesparelse i størrelsesordenen ca. 50 mio. kr. fra 1995.

Overflødige bygninger og arealer i Århus og Sønderborg rømmes, dog først efter at de er søgt afhændet til andre offentlige eller private formål. Telegrafkasernen i Høvelte nedrives.

Planen forelægges de berørte amtsråd til høring i overensstemmelse med regionplanlægningslovens § 18. Indkomne høringsvar drøftes mellem aftaleparterne, og disse tager herefter stilling til, om svarene giver anledning til ændringer i den fremlagte plan.

Samtidig udarbejdes en plan for en forbedret udnyttelse af etablissermenterne i København med henblik på bortsalg af overflødige arealer og ejendomme.

16. Søværnets støttestruktur tilpasses de operative enheders behov. Flådestation København reduceres til anløbshavn, og eskadrer, skibe og Orlogsværftets specialværksteder udflyttes til provinsflådestationerne, i hovedsagen til Flådestation Frederikshavn. Søværnets Materielkommandos struktur tilpasses. De eftersyns-, reparations- og vedligeholdelsesarbejder, der i dag udføres på Orlogsværftet, bortset fra på specialværkstederne, udbydes til civile danske værfter med fornøden kapacitet.

Udflytningen gennemføres på baggrund af en detailplanlægning, der udføres i samarbejde med personelorganisationerne og fremlægges til aftaleparternes godkendelse senest ultimo september 1989.

Det tilstræbes, at der, når udflytningen er gennemført, opnås en årlig driftsbesparelse i størrelsesordenen ca. 90-100 mio. kr.

Skolestrukturen reorganiseres og forenkles, og antallet af skoler reduceres fra 7 til 4. Søværnets skoler vil herefter omfatte

- Søværnets Officersskole på Holmen,
- Søværnets Sergeant- og Reserveofficersskole i Frederikshavn,

- Søværnets Grundskole i Auderød samt
- Søværnets Specialskole fordelt på Holmen, Auderød og Frederikshavn m. m.

Tilpasningerne gennemføres under fornøden hensyntagen til personalet.

Forsvarsministeriet udarbejder en plan for den fremtidige anvendelse af de ledigblevne bygninger og arealer på Holmen. Planen forelægges for aftaleparterne til godkendelse.

I den forbindelse overvejes blandt andet følgende muligheder: en samling af Farvandsvæsenets administration og skibe i hensigtsmæssigt omfang på Holmen, flytning af statens isbrydere fra Frederikshavn til Holmen og en hel eller delvis omplacering af andre offentlige institutioner til Holmen som for eksempel Rigsarkivet, Det Kongelige Bibliotek og Kort- og Matrikelstyrelsen. Samtidig overvejes overflødige bygninger og arealer, for eksempel Margretheholm, afhændet.

17. De personeltilpasninger, der er nævnt ovenfor - dvs. fortrinsvis vedrørende søværnets støttestruktur, herunder Orlogsværftet, og vedrørende hærens garnisonering mv. - skal tilrettelægges og gennemføres efter samme retningslinier og ordninger som for tidligere forsvarsforlig, således som det fremgår af tekstanmærkning nr. 59 til § 22. Forsvarsministeriet i Finanslov 1989.

Det forudsættes således, at det under forsvaret ansatte civile personel, der berøres af personeltilpasningerne, gennem omskolingsforanstaltninger og begrænsninger i normale rekrutteringsforanstaltninger gives adgang til ledigblevne stillinger inden for hele Forsvarsministeriets område i muligt omfang. Herudover undersøges mulighederne for at tilvejebringe genbeskæftigelsestilbud inden for andre statslige sektorer.

Med henblik på at styre personeltilpasningernes overensstemmelse med § 13 i Lov om forsvarets personel iværksættes tidsbegrænsede, selektive og koordinerede ansættelsesstop.

Det berørte personels adgang til omskolings-, efter- og specialarbejderuddannelse i såvel som udenfor forsvaret skal

tilsikres - bl.a. gennem et intensiveret samarbejde med de lokale instanser for arbejdsmarkedsuddannelserne. Der afsættes de fornødne midler til omskolingsforanstaltninger.

18. På baggrund af en analyse, der afgives til Forsvarsministeriet inden udgangen af marts 1989, tages der stilling til en eventuel ændret selskabsdrift af Statens Konfektion.

19. Med henblik på en rationalisering iværksættes en analyse af forswarets udgifter vedrørende rejser mv.

20. Aftaleparterne drøfter i forligsperioden resultatet af de rationaliseringsforslag, som forsvarskommissionen fremkommer med inden udgangen af 1989. Det drejer sig om forslag vedrørende forswarets øverste ledelse, forswarets bygge- og anlægsvirksomhed samt administrativ forenkling i forsvaret.

21. Endvidere anmodes forsvarskommissionen om at vurdere resourceforbruget vedrørende forswarets oplysningsvirksomhed samt det under punkt 14 vedrørende ressourceforbruget i hjemmeværnet anførte.

Endelig anmodes forsvarskommissionen om at overveje muligheden for at lade søværnets og flyvevåbnets bevogtnings- og nærforsvarsstyrker opstille med personel overført fra hærens mobiliseringsstyrke (friskningsgruppe 3).

ANDET

22. Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe, der blev oprettet direkte under Forsvarsministeriet som en del af forsvarsaftalen af 29. juni 1984, fortsættes.

Formanden og medlemmerne udpeges af Forsvarsministeren. Gruppen sammensættes således, at der indgår repræsentanter fra forsvaret, forswarets forskning samt særlig civil forsknings- og sikkerhedspolitisk ekspertise. Gruppens opgaver justeres med særlig hensyntagen til de stedfindende nedrustningsforhandlinger.

23. Detaljerede oplysninger om struktur og ressourceforbrug mv., herunder personel, vil fremgå af de årlige finanslove. Større materielanskaffelsesprojekter, samt køb og salg af fast ejendom mv. forelægges særskilt for Finansudvalget. De årlige forslag til finanslove samt aktstykker, der udfylder budgettet, drøftes forudgående med repræsentanter for de politiske partier, der har tilsluttet sig dette forsvarsforlig.

Forligsparterne skal løbende orienteres om ændringer, der har betydning for personelstruktur og materielanskaffelser.

Oversigt over
planlagte større materielprojekter
i perioden 1989 - 1991

Planlagte større anskaffelser og modifikationsprogrammer i perioden omfatter (ca. - beløb):

	Planlagt disponeringsår ¹⁾ mio. kr. (FL 89)			
	1989	1990	1991	
<u>HÆREN</u>				
Kampvognsprojekt	3088			
Automatiseret skydeledelse til feltartilleriet			42	
Natobservationsudstyr			37	
Enkeltmandsudrustning			100	i alt 3267
<u>SØVÆRNET</u>				
STANDARD-FLEX 300 2. serie inkl. sonarsystemer og minerydningsprojekt		1353	94	
Let missilsystem til nær- luftforsvar (WILLEMOES- og FALSTER-klassen)			199	
Levetidsforlængelse af ubåde			345	
Sømålsmissilbatterier		80		
Bundminer		366		
Signal- og telemateriel			89	i alt 2526
<u>FLYVEVABNET</u>				
Ammunition til fly		590		
Elektronisk identifikations- udstyr til kampfly			31	i alt 621
<u>HJEMMEVÆRNET</u>				
Panserværn		16		
ABC-beskyttelsesudstyr		73		
Hjemmeværnsskuttere			63	i alt 152
I alt	3088	2478	1000	6566

- 1) Nævnte beløb er baseret på den foreløbige planlægning og på prisoplysninger pr. januar 1988 opdateret til FL 89 niveau.

MATERIEL TIL HÆREN.

KAMPVOGNS- OG PANSERJAGERPROJEKT.

Kampvognsprojektet er en af perioden 1989-1991 væsentligste anskaffelser med et samlet disponeringsbeløb på 3088 mio. kr.

Kampvognens kombination af ildkraft, bevægelighed og beskyttelse betyder, at kampvognene fortsat er uundværlige i en bevægelig forsvarskamp og for hærens evne til hurtigt at nedkæmpe omfattende sø- eller luftland-sætninger samt til at generobre tabt terræn. For troværdigheden af forsvarssamarbejdet med Forbundsrepublikken i Slesvig-Holsten er det endvidere helt afgørende, at hæren besidder tidssvarende kampvogne. Af standardiseringsmæssige og taktiske hensyn bør de danske kampvogne være af samme type, som anvendes af vore allierede i området.

Kampvognsprojektet består af:

- Modifikation af 120 stk. danske LEOPARD kampvogne.
- Modifikation af 110 stk. brugte LEOPARD kampvogne, indkøbt i Vesttyskland.
- Tårnmodifikation af 16 stk. CENTURION kampvogne, samt
- Modifikation af 106 stk. CENTURION kampvogne.
- Udfasning af 110 stk. forældede panserjagere af typen CENTURION (84 mm kanon).

Når modificationsprogrammet er gennemført, vil hæren have rådighed over en tidssvarende kampvognsbestand som grundlag for løsningen af hærens hovedopgaver.

Forbedringen af kampvognenes egenskaber omfatter:

- forbedring af ildledelsessystemerne (træffe i første skud),
- evne til at kunne kæmpe i mørke,
- forbedring af mobiliteten.

Det kan anføres, at dansk prioritering af kampvognens karakteristika er ildkraft, mobilitet og pansring. Kampvognsprojektet omfatter forbedringer af de to første karakteristika.

AUTOMATISERET SKYDELEDELSE.

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på ca. 42 mio. kr., omfatter anskaffelse af et automatiseret skyde-, ildledelses- og føringssystem til feltartilleriet.

Det nuværende automatiserede skydeledelsesmateriel vurderes som teknisk forældet ved udgangen af 80'erne, og må derfor nødvendigvis erstattes af mere tidssvarende materiel.

NATOBSEVATIONSUDSTYR.

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på ca. 37 mio. kr., omfatter anskaffelse af natobservationsudstyr til hærens kamptropper.

Anskaffelsen ønskes gennemført for at forbedre kamptroppers evne til at kæmpe i mørke og nedsat sigtbarhed, og herved samtidig forbedre muligheden for at overleve under kamp.

ENKELTMANDSUDRUSTNING.

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på 100 mio. kr., omfatter indledende anskaffelse af beskyttelsesveste, nye hjelme, øjenbeskyttelse, ABC-masker, rasteudstyr og et nyt oppakningssystem. Blandt disse anskaffelser skal ABC-masken ses som en færdiggørelse af det igangværende ABC-program, der bringer de danske soldaters egenbeskyttelse helt på linie med beskyttelsessystemerne i de øvrige NATO-lande.

MATERIEL TIL SØVÆRNET.

STANDARD-FLEX 300.

Anskaffelse af 1. serie af STANDARD-FLEX 300 bestående af 7 enheder blev iværksat i sommeren 1985.

2. serie, der består af ialt 4 enheder incl. sonarsystemer, planlægges kontraheret i 1990 med et samlet disponeringsbeløb på 1353 mio.kr.

STANDARD-FLEX 300-programmet er et udtryk for dansk forsvars evne til nytænkning. Med den forhånden værende teknologi er der opnået et forbedret effektivitetsforhold ved indførelsen af STANDARD-FLEX 300 set i forhold til traditionel bygning af flere forskellige skibstyper.

STANDARD-FLEX 300 skal anvendes i rollerne

- overvågning
- minelægning
- kamp
- minerydning.

For at være en operativ enhed må standardskibet udrustes med de moduler, der hører til opgaven. Anskaffelse af en STANDARD-FLEX 300-enhed er således forbundet med anskaffelse af et eller flere moduler i forhold til de specifikke opgaver.

Til de første STANDARD-FLEX 300 anskaffes minerydningsmoduler så der opnås erstatning for udfasningen af de meget gamle minestrygere.

Der planlægges disponeret 94 mio.kr. i 1991.

Minerydningsmodulet er iøvrigt resultatet af en forsøgsrække, som er gennemført af Danmark med deltagelse af minerydningsenheder fra flere NATO-lande samt Sverige.

LET MISSILSYSTEM TIL NÆRLUFTFORSVAR (WILLEMOES/FALSTER-KLASSEN).

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på ca. 199 mio. kr., omfatter anskaffelse af et let nærluftforsvarsmissilsystem (Anti Ship Missile Defence) til skibene af WILLEMOES- og FALSTER-klassen. WILLEMOES-

klassen omfatter 10 torpedobåde, der blev bygget i årene 1975-1978, medens FALSTER-klassen omfattede 4 minelæggere er bygget i årene 1962-1963.

LEVETIDSFORLÆNGELSE AF UBÅDE.

Levetidsforlængelsen af 2 ubåde er planlagt iværksat i 1991 med et disponeringsbeløb på ca. 345 mio. kr.

I 1981-83 gennemførtes en levetidsforlængelse af de 2 NARHVALEN-klassen fra 1968 efter, at det på grundlag af en detaljeret tilstandsanalyse var blevet vurderet, at udfasningstidspunktet kunne udskydes i ca. 5 år til 1994. Klassen vil til den tid være ca. 25 år gammel og have opnået samme levetid som den teknisk mindre komplicerede DELFINEN-klassen ved dens udfasning i 1990.

Endnu en levetidsforlængelse af NARHVALEN-klassen er teknisk mulig, men forudsætter betragtelige omkostninger. Den anslåede investeringsudgift på ca. 345 mio. kr. skønnes nødvendig for 2. levetidsforlængelse på ca. 11 år til år 2005, hvor klassen skal udfases.

En anden mulighed er at indkøbe og modernisere endnu 2 ubåde af KOBLEN-klassen. Udgifterne hertil vurderes at være af samme størrelsesorden, som ved en levetidsforlængelse af NARHVALEN-klassen. Disse to løsningsmuligheder er under afsluttende overvejelse.

BUNDMINER.

Søværnets projekt vedrørende beholdningsopbygning af bundmine SGM 80 må ses som en fortsættelse af anskaffelsen af første serie (aktstykke 147/86) og var oprindeligt planlagt til disponering i 1993, hvor nuværende serie afsluttes.

Fra producenterne side er fremkommet et fordelagtigt tilbud på næste serie, der er betinget af bestilling i 1990. Der planlægges disponeret 366 mio. kr. i 1990. Hvis der først afgives ordre i 1993 må prisen vurderes at blive ca. 150 mio. kr. dyrere. Projektet skal ses som en fremrykning af en del af den meget store ammunitionsanskaffelse, der er planlagt i 1993.

SIGNAL- OG TELEMATERIEL.

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på ca. 89 mio. kr., omfatter modifikation af radarsystemet i korvetterne af NIELS JUEL-klassen, der blev bygget i årene 1977-1980 samt etablering af radiokædeforbindelser og erstatningsanskaffelser for nedslidte plotsystemer.

LANDBASEREDE SØMÅLSMISSILER.

I tilknytning til søværnets Mobile Base etableres en sømålsmissilorganisation, der består af to batterier, der hver indeholder en ildledelsesenhed og to affyringsenheder.

Sømålsmissilbatterierne virker under udnyttelse af den Mobile Bases sensor- og kampinformationssystemer.

Sømålsmissilerne tilvejebringes fra søværnets beholdninger.

Etableringen af to sømålsmissilbatterier iværksættes med et beløb på ialt ca. 80 mio. kr.

Underbilag 3 til bilag 1 til aftale af 14. marts 1989.

MATERIEL TIL FLYVEVÅBNET.

AMMUNITION TIL FLY.

Projektet, der planlægges iværksat i 1990, omfatter anskaffelse af luft-til-luft missiler af AMRAAM-typen og opdatering af SIDEWINDER luft-til-luft missiler til et beløb af ca. 590 mio.kr.

(AMRAAM står for "Advanced Medium Range Air-to-Air Missile").

ELEKTRONISK IDENTIFIKATIONSUDSTYR TIL KAMPFLY.

Projektet, der er planlagt iværksat i 1991 med et beløb på ca. 31 mio. kr., omfatter anskaffelse og installation af elektronisk genkendelsesudstyr (IFF udstyr) i flyvevåbnets F-16 fly.

Anskaffelse af moderne præcisionsstyrede luft-til-luft missiler medfører behov for at kunne foretage identifikation af egne fly uden for missilernes rækkevidde.

MATERIEL TIL HJEMMEVÆRNET.

PANSERVÆRN.

Projektet planlægges iværksat i 1990 med et disponeringsbeløb på ca. 16 mio. kr.

Projektet er en fortsættelse af et projekt, der blev iværksat i 1988 (aktstykke nr. 200 af 15. juni 1988), og som omfatter en indledende anskaffelse af modifikationsudstyr til 300 stk. af hjemmeværnets 84 mm dysekanoner af typen Carl Gustav samt ammunition og uddannelsesmateriel. Projektet i 1990 omfatter anskaffelse af det resterende antal modifikationskit for at kunne modificere alle hjemmeværnets dysekanoner.

Modifikationen medfører, at dysekanonens rækkevidde øges, og at der vil kunne anvendes moderne ammunition med større gennemtrængningsevne.

ABC-BESKYTTELSESUDSTYR.

Projektet er planlagt iværksat i 1990 med et beløb på ca. 73 mio. kr. Projektet planlægges gennemført i forlængelse af den igangværende anskaffelse af tilsvarende udstyr til de tre værn.

Projektet omfatter en anskaffelse af ca. 80.000 stk. ABC-dragter med tilhørende handsker, fodbeskyttelse og føringsmiddel til dragt.

Anskaffelsen skal ses i sammenhæng med de konstaterede muligheder, modparten har for anvendelse af kemiske kampstoffer. Dragten vil - sammen med ABC-maske, C-beskyttelseshandsker og C-beskyttelsesstøvler - give bæreren mulighed for at opholde sig i C-forurenede områder i mindst 24 timer. Desuden vil dragten i mindst 6 timer kunne hindre radioaktivt støv i at nå ind til bæreren.

ABC-dragten påregnes at have en lagerholdbarhed på mindst 10 år.

HJEMMEVÆRNSKUTTERE.

Projektet der planlægges iværksat i 1991, omfatter anskaffelse af 6 hjemmeværnsfartøjer for et samlet beløb af ca. 63 mio. kr.

Hjemmeværnskutterne er af ny type med hovedopgaverne farvandsovervågning i kystområderne samt søredningstjeneste.

Bilag 2 til aftale af 14. marts 1989

STRUKTUROVERSIGT, HÆREN

Bestanddele	1989	1991
-------------	------	------

KRIGSSTRUKTUR

FELTHÆREN (Vestre/Østre Landsdels-
kommando)

Brigader 1)	3/2	3/2
Kampgrupper 2)	1/5	2/4
Bataljoner m. m.	16/7	16/7

LOKALFORSVARET

Bataljoner m. v.	7/2	7/2
------------------	-----	-----

FREDSSTRUKTUR

FELTHÆREN

Brigader 3)	3/2	3/2
Kampgrupper 4)	1/5	2/4
Bataljoner m. v. 5)	7/3	7/2

LOKALFORSVARET

Bataljoner m. v.	(	
Kompagnier	(mobiliseringsenheder	

OPERATIV STØTTESTRUKTUR

Landsdelskommandoer m. m.	2	2
Regioner	7	7

LOGISTISK STØTTESTRUKTUR

Materielkommando med bl. a. ammunitionsarsenal	1	1
---	---	---

UDDANNELSESSTRUKTUR

Skoler	9	9
--------	---	---

HÆRENS FREDSSSTYRKE 6)	Finanslov 1989	Forventet Årsværkforbrug 1991
<u>Årsværk:</u>		
Officerer	2.582	ca. 2.550
Stampersonel	6.862	ca. 6.500
Værnepligtige	7.664	ca. 9.150
Civile	3.646	ca. 3.650
Fredsstyrke i alt	ca. 20.700	ca. 21.850

- 1) En brigade omfatter tre kampbataljoner, én artilleri-afdeling, én trænbataljon samt førings- og støtteenheder.
- 2) En kampgruppe består af to-tre kampbataljoner, én artilleri-afdeling samt førings- og støtteenheder m.v. I Østre Landsdelskommando indgår en kampgruppe ved Bornholms Region.
- 3) De 5 brigader er i fredstid hver organiseret med bl.a. stab og stabskompagni, to kampbataljoner og en artilleri-afdeling (heri en kampbataljon opstillet ved Hærens Kampskole og en artilleri-afdeling opstillet ved Hærens Artilleriskole).
- 4) Kadrebemandet med undtagelse af kampgruppen på Bornholm, der opstilles med et stabskompagni, to underafdelinger af kamptropperne og et batteri, og af de to jyske kampgrupper, der hver opstilles med en reduceret stabsdeling.
- 5) Uddannelsesbataljonen og panserinfanteribataljonen ved Den Kongelige Livgarde sammenlægges.
- 6) Tilpasningen til personellovens forudsætninger om bl.a. funktionernes henføring til civil/militær besættelse fortsætter, og konverteringer af et antal stillinger forudses derfor i forligsperioden.
De værnepligtiges anvendelse bringes i hensigtsmæssigt omfang i overensstemmelse med principperne i rapporterne vedrørende den fremtidige anvendelse af værnepligtige i forsvaret.
Forholdet mellem stampersonel og værnepligtige i de tre værn indbyrdes vurderes og tilpasses løbende.

Bilag 3 til aftale af 14. marts 1989

STRUKTUROVERSIGT, SØVÆRNET

Bestanddele		1989	1991
<u>KAMPENHEDER</u>			
Fregatter	1)	2	0
Korvetter		3	3
Torpedo- og missilbåde		16 2)	10
Ubåde		5	5
Minelæggere		4	4
Kabelminelæggere		2	2
Minerydningsfartøjer		3 3)	2
STANDARD-FLEX 300		1 4)	7
<u>FARVANDSOVERVÅGNINGSENHEDER</u>			
Bevogtningsfartøjer		8 3)	0
Orlogskuttere		9	9
<u>FISKERIINSPEKTIONSENHEDER</u>			
Inspektionsskibe		5	5
Inspektionskuttere		5	5
Inspektionshelikoptere		8	8
<u>LANDBASEREDE KAMPENHEDER</u>			
Sømålsmissilbatterier	5)	0	2
Kystforter	6)	2	2
Frømandskorps		1	1
<u>OPERATIV STØTTESTRUKTUR</u>			
Operative kommandoer		3	3
Marinedistrikter		3	3
Radarstationer (herunder mobile)		10	10
Mobil base		1	1
Flåderadioer		6	6
<u>LOGISTISK STØTTESTRUKTUR</u>			
Materielkommando		1	1
Flådestationer		3	3
Skibe	7)	3	3
Mobil base		1	1
<u>UDDANNELSESTRUKTUR</u>			
Skoler	8)	7	5

	Finanslov	Forventet Årsværkforbrug
SØVÆRNETS FREDSSTYRKE 9)	1989	1991
<u>Årsværk:</u>		
Officerer	1.151	ca. 1.150
Stampersonel	3.146	ca. 3.050
Værnepligtige	947	ca. 1.050
Civile	2.683	ca. 2.100
Fredsstyrke i alt	ca. 7.900	ca. 7.350

- 1) Fregatterne udfases senest ved udgangen af forligsperioden i takt med indfasning af STANDARD-FLEX 300 og opstilling af sømålsmissilbatterierne.
Fregatterne henligger indtil da uden personel- og materielberedskab, men alene med tilsyn til imødegåelse af brand, indtrængende vand mv.
- 2) Torpedobådene af SØLØVEN-klassen udgår i begyndelsen af 1990'erne.
- 3) Bevogtningsfartøjerne af DAPHNE-klassen og de tre mine-rydningsfartøjer af SUND-klassen udgår efterhånden, som deres opgaver overtages af STANDARD-FLEX 300 enheder.
- 4) Prototype.
- 5) Under opstilling.
- 6) Kystforternes kanonbevæbning er oplagt med henblik på mobilisering. Mobiliseringsbesætninger forefindes.
- 7) Et forsyningsskib og to tankfartøjer.
- 8) Når omlægningen af søværnets støttestruktur er gennemført i 1995, vil der være i alt 4 skoler.
- 9) Tilpasningen til personellovens forudsætninger om bl. a. funktionernes henføring til civil/militær besættelse fortsætter, og konverteringer af et antal stillinger forudses derfor i perioden.
De værnepligtiges anvendelse bringes i hensigtsmæssigt omfang i overensstemmelse med principperne i rapporterne vedrørende den fremtidige anvendelse af værnepligtige i forsvaret.
Forholdet mellem stampersonel og værnepligtige i de tre værn indbyrdes vurderes og tilpasses løbende.

Bilag 4 til aftale af 14. marts 1989

STRUKTUROVERSIGT, FLYVEVÅBNET

Bestandsdele	1989	1991
<u>OPERATIV STRUKTUR</u>		
Organisatorisk tildelte kampfly/antal kampfly- eskadriller		
F-35 DRAGEN 1)	32/2	32/2
F-16 1)	57/4	57/4
Transportfly	3	3
Fiskeriinspektionsfly	3	3
Redningshelikoptere	8	8
Skole- og kurérfly	21	21
Kontrol- og varslingseskadriller	6	6
IHAWK raketeskadriller	8	8
Kanonnærluftforsvarseskadriller 2)	6	6
<u>OPERATIV STØTTESTRUKTUR</u>		
Operativ Kommando	1	1
Flyoperative flyvestationer	6	6
Luftværnsgruppe	1	1
Kontrol- og Varslingsgruppe	1	1
Kontrol- og Varslingsstationer 3)	5	5
<u>LOGISTISK STØTTESTRUKTUR</u>		
Materielkommando	1	1
Hovedværksteder	3	3
Forsyningsdepoter	5	5
<u>UDDANNELSESSTRUKTUR</u>		
Skoler	5	5

	Finanslov	Forventet årsværkforbrug
FLYVEVÅBNETS FREDSSTYRKE 4)	1989	1991
<u>Årsværk:</u>		
Officerer	1.040	ca. 1.050
Stampersonel	5.068	ca. 4.900
Værnepligtige	815	ca. 1.000
Civile	2.498	ca. 2.450
Fredsstyrke i alt	ca. 9.400	ca. 9.400

- 1) Aktivitet og kampkraft midlertidigt reduceret som følge af pilotmangel, der påregnes afhjulpet efter perioden.
- 2) 1 eskadrille aktiveret i fredstid, øvrige er mobiliseringsenheder.
- 3) Heraf 1 på Færøerne.
- 4) Tilpasningen til personellovens forudsætninger om bl.a. funktionernes henføring til civil/militær besættelse fortsætter, og konverteringer af et antal stillinger forudses derfor i perioden.
De værnepligtiges anvendelse bringes i hensigtsmæssigt omfang i overensstemmelse med principperne i rapporterne vedrørende den fremtidige anvendelse af værnepligtige i forsvaret.
Forholdet mellem stampersonel og værnepligtige i de tre værn indbyrdes vurderes og tilpasses løbende.

Længden af den første samlede tjeneste
for
værnepligtige

HÆREN

Menige

- Den Kongelige Livgarde og Gardehusarregimentets Hesteskorte	12 måneder
- øvrige dele af kamptropperne samt ingeniørtropperne	11 måneder
- artilleriets stabsbatterier og middeltunge haubitsbatterier, selvkørende	10 måneder
- tunge morterdelinger ved kamptropperne, trukne batterier ved artilleriet, forsyningsstropperne og telegraftropperne. Hærens Materielkommando, forsyningsdelinger og sanitetsdelinger/sanitetssektioner ved alle tjenestegrene samt øvrige	9 måneder

Sergenter

- Den Kongelige Livgarde og Gardehusarregimentets Hesteskorte	24 måneder
- kamptropperne samt ingeniørtropperne	23 måneder
- stabsbatterier samt middeltunge haubitsbatterier, selvkørende, ved artilleriet	22 måneder
- forsyningsstropperne, telegraftropperne, Hærens Materielkommando, tunge morterdelinger ved kamptropperne, trukne batterier ved artilleriet samt forsyningsdelinger og sanitetsdelinger/-sektioner i alle tjenestegrene	21 måneder

Løjtnanter

- kamptropperne	23 måneder
- Den Kongelige Livgarde dog	24 måneder
- ingeniørtropperne	23 måneder
- artilleriet	22 måneder
- forsyningstropperne	21 måneder
- telegraftropperne	21 måneder
- sprogofficerer	24 måneder

SØVÆRNET

<u>Menige</u>	9 måneder
---------------	-----------

undtagen

- bevogtning og nærforsvar	6 måneder
- nærluftforsvar	7 måneder
- sanitetstjeneste	4 måneder

<u>Sergenter</u>	18 måneder
------------------	------------

<u>Løjtnanter</u>	18 måneder
-------------------	------------

- sprogofficerer	24 måneder
------------------	------------

FLYVEVÆBNET

<u>Menige</u>	9 måneder
---------------	-----------

undtagen

- IHAWK, raketoperationstjeneste	8 måneder
- IHAWK, øvrige specialer	6 måneder
- nærluftforsvar	8 måneder
- nærforsvar og centraliseret ammunitionstjeneste	6 måneder

- sanitetstjeneste 4 måneder

Sergenter 18 måneder

Løjtnanter 18 måneder

- sprogofficerer 24 måneder

For alle sergenter, der skal videreuddannes til højere funktionsniveau inden hjemsendelsen, dog 1 måned ekstra.

Hertil kommer for alle værn særlige ordninger for læger, tandlæger og teologer.

FORSVARSMINISTERIET

Den 13. august 1990

Tillæg til aftale af 14. marts 1989
om forsvarets ordning 1989-91.

Mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti er indgået følgende tillægsaftale til aftale af 14. marts 1989 om forsvarets ordning 1989-91:

På tillægsbevillingsloven for 1990 udmøntes samlede besparelser på ialt 70 mio.kr. indenfor drifts-, anlægs- og tilskudsbudgettet på finanslovens § 22, Forsvarsministeriet.

FORSVARSMINISTERIET

Den 3. april 1991

Hermed 2 bilag

Tillæg til aftale af 14. marts 1989 **om forswarets ordning 1989-91**

Mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti er indgået følgende tillægsaftale til aftale af 14. marts 1989 om forswarets ordning 1989-91:

1. Aftalen af 14. marts 1989 om forswarets ordning 1989-91 videreføres i 1992 med nedennævnte tilføjelser og justeringer.

FORSVARSBUDGETTET

2. På forsvarsbudgettet for 1991, jf. Finanslov 1991, gennemføres en besparelse på 100 mio. kr., som udmøntes på forslag til tillægsbevillingslov for 1991 inden for drifts-, anlægs- og tilskudsbudgettet på § 12. Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriets drifts-, anlægs- og tilskudsbudget for 1992 reduceres med 300 mio. kr. i forhold til budgetoverslagstal 1, 1992, jf. Finanslov 1991. Besparelsen indarbejdes i Forslag til Finanslov 1992.

Herudover reduceres forswarets anlægsbudget med henholdsvis 30 mio. kr. i 1991 og 60 mio. kr. i 1992 som følge af forskydninger i udgifterne ved bygning af 2. serie STANDARD FLEX-300. Beløbene forudsættes tilbageført forsvarsbudgettet i 1993-1995 i forbindelse med færdiggørelsen af STANDARD FLEX-300 projektet.

Forsvarsbudgettet fastsættes og reguleres i øvrigt i overensstemmelse med punkt 3 i aftalen af 14. marts 1989.

STØRRE MATERIELANSKAFSELSE

3. I perioden 1991-1992 fortsættes de større materielprojekter, som er indeholdt i aftalen af 14. marts 1989, med følgende justeringer og tilføjelser, jf. også bilag 1, som angiver planlægningsgrundlaget for de nye projekter.

I hæren udfases 36 stk. CENTURION kampvogne i medfør af CFE-aftalen. Kampvognene destrueres først efter ikrafttræden af CFE-aftalen. I tilslutning hertil er forligsparterne enige om, at hæren snarest bør overgå til at operere med én type middel-tung kampvogn. Beslutning om anskaffelse af LEOPARD 1 kampvog-ne mv. til afløsning af det resterende CENTURION-materiel af-venter resultatet af det analysearbejde, som fremgår af punkt 10 nedenfor. Den tidligere aftalte modernisering af CENTURION kampvognene stilles i bero.

I søværnet forlænges optionen på 3. serie STANDARD FLEX-300 på 3 skibe fra 1. juli 1992 til 1. januar 1993.

Samtidig færdigindrettes 4 af de 6 STANDARD FLEX-300 ski-be, der blev bevilget ved aktstykke nr. 245 af 30. maj 1990, med supplerende skibs- og elektronikudrustning mv. Der anskaffes end-videre moduler mv., således at disse 4 skibe indrettes og udrus-tes i overensstemmelse med det i aftalen af 14. marts 1989 aftal-te.

Undersøgelserne om udvikling af yderligere moduler til ci-vilorienterede opgaver, jf. aktstykke nr. 245 af 30. maj 1990, fortsættes.

I flyvevåbnet iværksættes dansk deltagelse i udviklingsde-len af moderniseringsprogrammet for F-16 (F-16 Mid Life Update).

Der tages i 1992 i forbindelse med næste forsvarsforlig stilling til dansk deltagelse i moderniseringsprogrammets pro-duktionsdel.

I hjemmeværnet anskaffes natsigteudstyr til 84 mm dyseka-non i forbindelse med en igangværende modifikation af våbensyste-met.

PERSONEL

4. Som led i udmøntningen af besparelserne på forsvarsbudget-tet og som konsekvens af omstruktureringer og rationaliseringer, som er iværksat i medfør af aftalen af 14. marts 1989 samt anbe-falingerne fra Forsvarskommissionen af 1988, udspares ca. 985 normer. Disse normer vil snarest muligt blive frigjort.

I medfør af denne tillægsaftale fastsættes følgende perso-neltal for 1992:

Forligstal, 1992

(årsværk)

Officerer	ca. 4.505
Stampersonel	ca. 14.320
Værnepligtige	ca. 10.095
Civile	ca. 8.345
Ialt	ca. 37.265

5. Personeltilpasningerne som følge af besparelserne gennemføres efter hidtidige retningslinier for så vidt angår omsko-
ling, efteruddannelse mv. og personelbegunstigende ordninger, jf. tekstanmærkning nr. 59 til § 12. Forsvarsministeriet i Finanslov 1991. Iværksatte selektive ansættelsesstop udbygges/justeres i nødvendigt omfang. Det berørte personel tilbydes i størst muligt omfang anden beskæftigelse i forsvaret. Det vil i et vist omfang være nødvendigt at foretage afskedigelser, herunder eventuelt af tjenestemænd.

6. Anvendelsen af statens ansættelsesformer i forsvaret overvejes.

STRUKTUR MV.

7. I medfør af CFE-aftalen nedlægges i april 1991 en kampvognseskadron i hærens fredsstyrke og fire panserjagereskadroner i hærens krigsstyrke.

8. Beredskabet og aktivitetsniveauet i søværnet og flyvevåbnet reduceres som muliggjort af CFE-aftalen mv.

9. Der udfases en F-35 DRAGEN eskadrille 1. januar 1992.

Luftværnsgruppen overgår til større grad af mobiliseringsstatus, begyndende i 1991, og der etableres otte ens bemandede HAWK-eskadriller. Luftværnsgruppens stabs- og vedligeholdelsesstruktur reduceres.

Der nedsættes en styringsgruppe, som med udgangspunkt i forsvarskommissionens overvejelser, herunder anbefalingen om at

overgå til kun at operere med én type kampfly, skal fremsætte forslag til flyvevåbnets fremtidige struktur.

Styringsgruppens kommissorium og sammensætning fremgår af bilag 2.

10. Der nedsættes et udvalg, som skal foretage en vurdering af forsvarets fremtidige struktur og størrelse, herunder omfanget af værnepligten, forsvarets fremtidige materielanskaffelser samt forsvarets fremtidige beredskab.

Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe inddrages i arbejdet.

Udvalgets kommissorium og sammensætning fremgår af bilag 2.

11. De strukturtilpasninger og rationaliseringer, som er iværksat i medfør af aftalen af 14. marts 1989, herunder ændringen af hærens garnisonering og tilpasningen af søværnets støttestruktur, videreføres og afsluttes i overensstemmelse med indgåede aftaler.

12. Forligsparterne er enige om, at den aftalte reduktion af beredskabet og aktivitetsniveauet samt reduktion i styrketallet, som er begrundet i den ændrede varslings- og genovervejes, såfremt den sikkerhedspolitiske situation ændres væsentligt.

13. Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste bevares som selvstændig myndighed direkte under Forsvarsministeriet. Der iværksættes en analyse af socialrådgivervirksomheden og administrationen af Forsvarets Velfærdsfond blandt andet med henblik på en vurdering af overførsel af disse områder til Forsvarets Værnepligt og Rekruttering.

Endvidere analyseres snitfladen mellem Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste og forsvarets øvrige informationsvirksomhed.

Disse analyser skal foreligge den 30. november 1991.

PLANLAGTE STØRRE MATERIELPROJEKTER I 1991 og 1992.

STANDARD FLEX-300.

Anskaffelsen af 1. serie af STANDARD FLEX-300 bestående af 7 grundenheder, hvoraf 3 enheder yderligere udrustes som minerydningsfartøjer, blev besluttet ved forsvarsforliget i 1984, og byggeriet af 1. serie blev iværksat i sommeren 1985. Sidste grundenhed i 1. serie tilgår søværnet med udgangen af 1992.

I aftale af 14. marts 1989 aftaltes at iværksætte anskaffelse af 2. serie på ialt 4 skibe udrustede som kampenheder med sø- og luftmålssystemer. Hertil kommer sonarsystemer og minerydningsprojekt.

Ved aktstykke nr. 245 af 30. maj 1990 justeredes anskaffelsen af 2. serie STANDARD FLEX-300, idet der bevilgedes midler til bygning af ialt 6 skibe, men således at disse 6 skibe alene forsynes med den mest nødvendige skibs- og elektronikudrustning. Beslutning om de egentlige våbenanskaffelser blev udskudt til senere forhandling. STANDARD FLEX-konceptets grundidé bevarede herved, idet disse skibe også uden våbenmoduler vil kunne løse visse militære opgaver i fredstid samt en række alternative civilorienterede opgaver.

Anskaffelsen af 2. serie STANDARD FLEX-300 justeres nu for 4 af de 6 skibe i overensstemmelse med det oprindeligt aftalte, jf. aftalen af 14. marts 1989. Disse 4 skibe færdigindrettes og -udrustes med supplerende skibs- og elektronikudrustning mv., herunder gasturbine, kanon og ildledning. Der anskaffes endvidere moduler mv., således at disse 4 skibe kan udrustes som kampenheder med sø- og luftmålssystemer. Hertil kommer sonarsystemer samt videreførsel af minerydningsprojektet. Modulerne anskaffes uden missiler, torpedoer o.l.

Omkostningerne til ovennævnte projekter beløber sig til ialt ca. 700 mio.kr.

Opdatering af F-16 fly (F-16/MLU)

Forsvaret påregner - i overensstemmelse med Forsvarskommissionens anbefaling - at koncentrere udviklingen inden for kampflyområdet om F-16. Det planlægges at holde flytypen i operativ drift til efter år 2010. For at holde flytypen teknisk og operativ i drift over så lang en periode er det nødvendigt at gennemføre en opdatering.

Der er mellem de oprindelige F-16 konsortielande - Belgien, Danmark, Holland, Norge og USA - opnået enighed om et opdateringsprogram, der planlægges at omfatte ca. 530 F-16 fly fra de fem nationer, heraf 63 danske.

Programmet er opdelt i to faser:

- en udviklingsfase, i perioden 1991 til 1995 og
- en produktionsfase, planlagt fra 1994 og fremefter.

Den danske del af omkostningerne til udviklingsfasen (Full Scale Development) beløber sig til ca. 299 mio. kr. (prisniveau januar 1990).

Opdateringsprogrammet, der benævnes F-16 Mid Life Update (MLU), har til formål at opdatere flyets egenskaber og muligheder for en effektiv løsning af områdeluftforsvaret, herunder en forbedring af indsatsmulighederne i mørke og under mindre gunstige vejrforhold. Endvidere ønsket om at simplificere den operative betjening af flyene samt ønsket om at drage nytte af det etablerede system til gensidig logistisk støtte for derigennem at sikre et acceptabelt økonomisk vedligeholdelsesgrundlag i flyets resterende strukturelle brugsperiode.

Industriministeriet har sammen med de øvrige lande indgået en kompensationsaftale om europæisk industriel deltagelse for 80% af investeringsomkostningerne. Hertil kommer mulighed for senere vedligeholdelsesopgaver, produktion til andre F-16 brugere samt erhvervelse af ny teknologi.

Projektet omfatter dansk deltagelse i udviklingsfasen.

Den danske deltagelse i produktionsfasen påregnes besluttet i 1992 og vil efterfølgende blive forelagt Finansudvalget ved særskilt aktstykke. Produktionsfasen forventes at beløbe sig til ca. 1.131 mio. kr.

Natsigteudstyr til Hjemmeværnet.

Projektet omfatter anskaffelse af størst muligt antal lysforstærkningsudstyr til 84 mm dysekanon.

Projektet er en del af den igangværende modifikation, hvor hjemmeværnets dysekanoner i årene 1989-91 (Akt 200 15/6 1988 og Akt 297 22/8 1990) er tilført de nødvendige skydetekniske egenskaber ved anskaffelse af modifikationssæt til den samlede beholdning af 84 mm dysekanon.

Modifikationen omfatter fornyelse af sigtemidlerne og anskaffelse af ny ammunition, hvorved våbnets rækkevidde forøges.

NEDSÆTTELSE
AF
STYRINGSGRUPPEN VEDRØRENDE FLYVEVÅBNET
OG
UDVALGET VEDRØRENDE FORSVARETS UDVIKLING MV.

1. I medfør af Tillæg af 3. april 1991 til Aftale af 14. marts 1989 om forsvarets ordning 1989-91 nedsættes en styringsgruppe til at forestå en nærmere undersøgelse af flyvevåbnet samt et udvalg til at foretage en nærmere vurdering af forsvarets fremtidige struktur og størrelse.

Det forudsættes, at der sker en nøje koordinering mellem styringsgruppen og udvalget, bl.a. således at resultatet af undersøgelsen af flyvevåbnet kan indgå i vurderingen af forsvarets fremtidige struktur og størrelse.

2. I medfør af tillægsaftalens punkt 9 nedsættes således

STYRINGSGRUPPEN VEDRØRENDE FLYVEVÅBNET

KOMMISSORIUM

Styringsgruppen skal med udgangspunkt i forsvarskommissionens overvejelser, herunder anbefalingen om at overgå til kun at operere med én type kampfly, fremsætte forslag til flyvevåbnets fremtidige struktur.

Styringsgruppen skal herunder fremsætte forslag til udfasningsplan for den anden F-35 DRAKEN eskadrille, til fremtidig eskadrillestruktur og geografisk placering af eskadrillerne, samt til den fremtidige anvendelse af og status for de flyoperative flyvestationer samt Flyvestation Avnø.

Styringsgruppen skal videre undersøge mulighederne for forenklinger og rationaliseringer i Flyvematerielkommandoens Centralledelse samt i flyvevåbnets værkstedsstruktur og forsynings-

depoter mv. Endvidere vurderes mulighederne for fremtidig anvendelse af lediggjort kapacitet og personale til andre formål og særligt mulighederne for at inddrage ressourcerne til civil produktion. Denne vurdering foretages i en særlig initiativgruppe under styringsgruppen med inddragelse af lokale politiske, erhvervsmæssige og faglige synspunkter.

Styringsgruppen skal herudover undersøge mulighederne og behovet for yderligere omlægninger i Luftværnsgruppen samt i Kontrol- og Varslingsgruppen ud over de ændringer, som følger af tillægsaftalen af 3. april 1991.

Styringsgruppen skal endelig fremsætte forslag til den fremtidige placering af Hærens Operative Kommando.

Styringsgruppen udarbejder en samlet handlingsplan og i overensstemmelse hermed indstillinger, som kan indgå i forhandlinger mellem forsvarsforligets parter.

I styringsgruppen indgår repræsentanter for personelorganisationer. Under styringsgruppen kan nedsættes undergrupper, der udover ledelsesrepræsentanter kan omfatte repræsentanter for de berørte faglige organisationer.

Styringsgruppen skal afslutte sit arbejde senest den 1. februar 1992.

STYRINGSGRUPPENS SAMMENSÆTNING

Styringsgruppen ledes af departementschefen i Forsvarsministeriet (formand) og består herudover af repræsentanter fra departementet og for Forsvarskommandoen, af cheferne for Flyvertaktisk Kommando, Flyvematerielkommandoen og flyvestationerne Ålborg og Karup samt af direktøren for Forsvarets Bygningstjeneste. Endvidere indgår en repræsentant for hver af organisationerne Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation samt Tjenestemænds og Overenskomstansattes Kartel.

I forbindelse med styringsgruppens overvejelser om den fremtidige placering af Hærens Operative Kommando indtræder endvidere Chefen for Hærens Operative Kommando som medlem.

Styringsgruppen kan herudover ad hoc udvide sig efter styringsgruppens nærmere bestemmelse.

Styringsgruppens sekretariat placeres i Forsvarsministeriet.

Der kan tilknyttes medarbejdere til sekretariatet fra myndigheder med repræsentanter i styringsgruppen.

3. I medfør af tillægsaftalen af 3. april 1991 nedsættes endvidere

UDVALGET VEDRØRENDE FORSVARETS UDVIKLING MV.

KOMMISSORIUM

Udvalget skal foretage en analyse af forsvarets fremtidige struktur og størrelse, herunder omfanget af værnepligten, forsvarets fremtidige materielanskaffelser samt forsvarets fremtidige beredskab. Analysen skal sigte mod, at forsvaret indrettes med den størst mulige fleksibilitet, så det hurtigst muligt i løbet af 90'erne kan tilpasses udviklingen i den internationale situation.

Analysen skal omfatte en vurdering af behovet for eventuelle justeringer af forsvarskommissionens forslag til formulering af forsvarets formål og opgaver. Heri skal bl.a. indgå en vurdering af konsekvenserne for dansk forsvar af overvejelserne internt i NATO om den fremtidige strategi og doktrin og om NATOs fremtidige kommando- og styrkestruktur.

Med udgangspunkt i forsvarskommissionens beretning samt den ændrede sikkerhedspolitiske situation skal videre følgende spørgsmål indgå:

- Forsvarets fremtidige struktur og størrelse i relation til såvel nationale som internationale opgaver,
- omfanget af værnepligten samt varigheden af den første samlede tjeneste,
- kommende materielanskaffelser, samt
- beredskabet i forsvaret.

Udvalget forudsættes at have afsluttet sit arbejde den 1. marts 1992.

Til at støtte udvalgets arbejde anmodes Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe om nærmere at analysere specifikke spørgsmål inden for det konceptuelle område og inden for materielområdet.

a. Analysegruppen pålægges således specifikt inden den 1. november 1991 at

- analysere problemstillingen "indsats- eller mobiliseringsberedskab". En sådan analyse kan tage udgangspunkt i forsvarskommissionens vurdering af mulighederne for at anvende værnepligtige henholdsvis stampersonel i lyset af den forventede teknologiske udvikling samt den situation, som tegner sig efter bl. a. CFE-aftalen.
- analysere særlige, planlagte materielanskaffelser på baggrund af den teknologiske udvikling, herunder specielt
 - anvendelse af flerskudsraketskastere (MLRS) i feltartilleriet, samt
 - STANDARD FLEX-300 programmet, antal af enheder, antal og typer af moduler, samt muligheder for bidrag til løsning af civilorienterede opgaver,
- analysere de kvalitative og kvantitative behov for og krav til mørkekampmateriel i forsvaret i perioden frem til medio 90erne.

b. Analysegruppen pålægges endvidere inden den 1. februar 1992 at analysere muligheder for og omfang af danske styrkers indsættelse i

- multinationale NATO-styrker, herunder ved disses eventuelle anvendelse i andre regioner inden for NATO,
- FN-operationer samt eventuelle CSCE-operationer,

- tidsbegrænsede opgaver i det central- og nordeuropæiske område som erstatning for allierede styrker, der sendes ud i andre operationer.

UDVALGETS SAMMENSÆTNING

Udvalget ledes af departementschefen i Forsvarsministeriet (formand) og består herudover af chefen for Forsvarsministeriets 1. afdeling, Forsvarschefen, Chefen for Forsvarsstaben og direktøren for Forsvarets Forskningstjeneste.

Udvalget kan herudover ad hoc udvide sig efter nærmere bestemmelse.

Udvalgets sekretariat placeres i Forsvarsministeriet.

Der kan tilknyttes medarbejdere til sekretariatet fra myndigheder med repræsentanter i udvalget.

Udvalgets samlede overvejelser fremlægges til drøftelse mellem forsvarsforligspartierne.

FORSVARSMINISTERIET

Den 25. februar 1992

Foreløbigt tillæg til aftale af 14. marts 1989
og tillægsaftale af 3. april 1991
om forsvarets ordning 1989-1992

Mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti er indgået følgende foreløbige tillægsaftale om flyvevåbnets struktur.

1. Flyvevåbnets struktur tilpasses i overensstemmelse med de hovedretningslinjer, der er indeholdt i "Plan for tilpasning af flyvevåbnets struktur", der den 31. januar 1992 er afgivet af den af Forsvarsministeren den 5. april 1991 nedsatte Styringsgruppe vedrørende Flyvevåbnet.

Det er heri bl.a. foreslået,

- at Flyvestation Karup ændrer status til deployeringsflyvestation,
- at der i Karup etableres en civil flyteknisk virksomhed,
- at Hærens Operative Kommando flyttes fra Århus til Karup, samt
- at Flyveskolen flyttes fra Avnø til Karup.

Der er enighed om, at første halvdel af den sidste DRAKEN eskadrille udfases pr. 1. januar 1993, samt at den resterende del af DRAKEN-flyene udfases, når F-16 fly kan overtage fotorekognosceringsopgaver, dog tidligst med udgangen af 1993. De foreslåede tilpasninger af flyvevåbnets struktur gennemføres inden den 1. juli 1995.

Der er videre enighed om, at der i fortsættelse af omstruktureringerne iværksættes en nærmere undersøgelse af mulighederne for yderligere at forenkle niveauopdelingen i flyvevåbnets vedligeholdelsesstruktur, bortset fra kampflyområdet og HAWK-systemet.

2. Spørgsmålet om anvendelsen af de midler, der frigøres ved omlægningen, og spørgsmålet om øvrige investeringer i flyvevåb-

net inddrages i forestående forhandlinger om forswarets ordning efter 1992.

3. Personel, som berøres af strukturtilpasningerne, omfattes af de samme personelbegunstigende ordninger som ved hidtidige omlægninger i medfør af forsvarsforliget af 14. marts 1989 mv., jf. Planens kapitel 6.

4. Forligspartierne er samtidig enige om, at Planen for tilpasning af flyvevåbnets struktur forelægges berørte amtsråd til høring, jf. i øvrigt § 7, stk. 2, i Lov om planlægning af 6. juni 1991. Indkomne høringssvar drøftes mellem forsvarsforligspartierne, der herefter tager endelig stilling til Planen med henblik på gennemførelse af sådanne ændringer, som de indkomne høringssvar måtte give anledning til.

5. Forligspartierne forudsætter, at Forsvarsministeriet vil være velvillig over for at skulle stille yderligere arealer og bygninger mv. på Flyvestation Karup til rådighed for erhvervsformål i det omfang, det er foreneligt med de forsvarsmæssige aktiviteter på flyvestationen.

Om Flyvestation Avnø forudsættes tilsvarende, at Forsvarsministeriet vil stille sig velvilligt over for lokale erhvervsfremmende initiativer, herunder i form af eventuel støtte til nødvendige investeringer i forbindelse med sådanne aktiviteter, idet forslag om ændret anvendelse af forswarets arealer og faciliteter forelægges forligspartierne.

FORSVARSMINISTERIET

Den 14. maj 1992

Tillæg til aftale af 14. marts 1989 og tillægsaftale af 3. april 1991 om forsvarets ordning 1989-1992

Forsvarsforligspartierne, dvs. Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, indgik den 25. februar 1992 en foreløbig aftale om flyvevåbnets struktur. Planen blev efterfølgende sendt til høring ved berørte amtsråd.

Forsvarsforligspartierne har gennemgået de fremkomne høringssvar og de svar, Forsvarsministeren har givet på en række spørgsmål stillet af Folketingets Forsvarsudvalg samt af enkelte medlemmer af Folketinget. I forbindelse med denne gennemgang har regeringen oplyst, at der ikke i forbindelse med amtsrådenes høringssvar eller ved udarbejdelsen af svarene på de pågældende spørgsmål er fremkommet oplysninger eller materiale, der afgørende ændrer ved planens beregninger og anbefalinger.

Forsvarsforligspartierne har herefter indgået følgende tillægsaftale om flyvevåbnets struktur.

1. Flyvevåbnets struktur tilpasses i overensstemmelse med de hovedretningslinjer, der er indeholdt i "Plan for tilpasning af flyvevåbnets struktur", der den 31. januar 1992 er afgivet af den af Forsvarsministeren den 5. april 1991 nedsatte Styringsgruppe vedrørende flyvevåbnet.

Det er heri bl.a. foreslået,

- at Flyvestation Karup ændrer status til deployeringsflyvestation,
- at der i Karup etableres en civil flyteknisk virksomhed,
- at Hærens Operative Kommando flyttes fra Århus til Karup, samt
- at Flyveskolen flyttes fra Avnø til Karup.

Der er enighed om, at første halvdel af den sidste DRAKEN eskadrille udfases pr. 1. januar 1993, samt at den resterende

del af DRAKEN-flyene udfases, når F-16 fly kan overtage fotorekognosceringsopgaver, dog tidligst med udgangen af 1993. De foreslåede tilpasninger af flyvevåbnets struktur gennemføres inden den 1. juli 1995.

Der er videre enighed om, at der i fortsættelse af omstruktureringerne iværksættes en nærmere undersøgelse af mulighederne for yderligere at forenkle niveauopdelingen i flyvevåbnets vedligeholdelsesstruktur, bortset fra kampflyområdet og HAWK-systemet.

2. Spørgsmålet om anvendelsen af de midler, der frigøres ved omlægningen, og spørgsmålet om øvrige investeringer i flyvevåbnet inddrages i forestående forhandlinger om forsvarrets ordning efter 1992.

3. Personel, som berøres af strukturtilpasningerne, omfattes af de samme personelbegunstigende ordninger som ved hidtidige omlægninger i medfør af forsvarsforliget af 14. marts 1989 mv., jf. Planens kapitel 6.

4. Forligspartierne forudsætter, at Forsvarsministeriet vil være velvillig over for at skulle stille yderligere arealer og bygninger mv. på Flyvestation Karup til rådighed for erhvervsformål i det omfang, det er foreneligt med de forsvarsmæssige aktiviteter på flyvestationen.

Flyvestation Avnø søges overdraget til offentlig eller privat virksomhed med henblik på fortsat anvendelse efter flyvevåbnets fraflytning. Forsvarsministeriet tager initiativ til at afsøge mulighederne herfor. Såfremt det ikke inden den 1. oktober 1992 viser sig muligt direkte at overdrage området, nedsættes der en initiativgruppe under ledelse af Forsvarsministeriet og med repræsentanter fra det lokale erhvervsliv og faglige organisationer mv. Denne gruppe kan ansætte konsulentbistand og/eller iværksætte idékonkurrencer. Udgifter hertil forelægges særskilt for forligspartierne.